

Borsa İstanbul'da Arbitraj Örneği

ABC Holding hissesi Borsa İstanbul'da (BIST) 50 TL'den işlem görüyor. Ancak aynı hisseye dayalı VİOP (Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası) kontratının teorik değeri 52 TL. (Yani spot ve vadeli fiyat arasında dengesizlik var.) BIST spot piyasasından 1.000 adet ABC Holding hissesi satın alırsınız. Maliyeti: 50.000 TL. Aynı anda VİOP'ta eş zamanlı olarak 1.000 adet ABC kontratını 52 TL'den açığa satarsınız. (Teslim tarihinde bu kontratları elinizdeki hisselerle kapatabilirsiniz.)

Vade sonunda spot hisseyi elinizde tutarak VİOP'ta sattığınız kontratları kapatırsınız. Aradaki fark:

$52.000 \text{ TL (vadeli satış)} - 50.000 \text{ TL (spot alım)} = 2.000 \text{ TL kâr (işlem maliyetleri hariç)}.$

Spot piyasada artan alımlar ABC hissesinin fiyatını yukarı iterken, vadeli piyasada artan satışlar kontrat fiyatını aşağı çeker. Zamanla iki fiyat yakınsar. Bu fiyat farkı diğer yatırımcıların da işlemleriyle kapanır ve arbitraj fırsatı ortadan kalkar. Gerçekte arbitraj fırsatları çok daha karmaşık yapılar içerir. Kur farkları, işlem maliyetleri ve zamanlamadan kaynaklanan farklılıklar sürece etki eder. Profesyonel arbitrajcılar, bu işlemleri milisaniyeler içinde gerçekleştirebilmek için yüksek hızlı bilgisayarlar ve gelişmiş yazılımlar kullanır. Anlık gecikmeler, potansiyel kârın kaçmasına veya kâr marjının önemli ölçüde azalmasına neden olabilir. Bu nedenle, insan müdahalesi olmaksızın işlemleri milisaniyeler içinde gerçekleştiren yüksek frekanslı işlem sistemleri (HFT) geliştirilmiştir.

Günümüz arbitraj uygulamalarında teknoloji kullanımı ve anlık veri erişimi en kritik rekabet avantajları arasında yer alır.

Arbitraj fonları, piyasa koşullarına bağlı olmaksızın kâr elde etmeye çalışır. Yatırım stratejileri genellikle piyasa hareketlerinden bağımsız olduğu için piyasa dalgalanmalarına karşı daha az hassastır.

Arbitraj fırsatlarından yararlanarak elde edilen getiriler genellikle düzenlidir. Bu fonlar, piyasa koşullarının iyi veya kötü olduğu zamanlarda bile kararlı getiri sağlama potansiyeline sahiptir.

Arbitraj stratejileri piyasa düşüşlerinden etkilenme riskini azaltır, çünkü işlemler genellikle piyasa trendlerinden bağımsızdır.

Arbitraj Fonlarının Avantajları

Vergi Avantajı: "Hisse Senedi Yoğun" Arbitraj Fonlarında Stopaj Oranı %0. Vergi kesintisi olmadan elde edilen gelir yatırımcının net getirisini artırır. 9 Temmuz 2025'te Resmi Gazete'de yayımlanan düzenlemeyle, 6 aya kadar vadeli TL mevduatta stopaj oranı %15'ten %17,5'e yükseltildi. Bu kapsamda, mevduat ve diğer yatırım fonlarında %17,5 stopaj yükü dikkate alındığında %0 stopaj avantajı sunan hisse senedi yoğun arbitraj fonları vergi açısından oldukça cazip bir alternatif haline gelmiştir. Not: "Serbest" arbitraj fonlarında stopaj oranı %17,5 olarak uygulanmaktadır.

Piyasa yönüne bağlı kalmadan kazanç sağlamayı hedefler. Yatırım stratejileri genellikle piyasa hareketlerinden bağımsız olduğundan dalgalanmalara karşı daha dirençlidir.

Bu fonlar, arbitraj fırsatlarını değerlendirerek genellikle istikrarlı getiriler sunar. Piyasa koşulları olumlu ya da olumsuz olsun, düzenli getiri sağlama potansiyeline sahiptirler. Uygulanan işlemler genellikle piyasa trendlerine bağlı değildir.

Arbitraj Fonlarının Dezavantajları

Arbitraj işlemlerinde kullanılan ileri düzey teknolojilerin yüksek maliyeti bu fonların yönetim giderlerini artırır. Bu nedenle, arbitraj fonlarında yönetim ücretleri genellikle diğer şemsiye fon türlerine kıyasla daha yüksektir.

Türkiye’de arbitraj fonları genellikle risk değeri 2–3 aralığında sınıflandırılır. Bu değer, fonun geçmiş performansının oynaklığına (volatilitesine) göre hesaplanır.

Ancak fon, izahnamesinde belirtmek ve stratejisini değiştirmek koşuluyla daha yüksek riskli ve kaldıraçlı işlemlere yönelebilir. Örneğin, vadeli işlem sözleşmeleri, opsiyonlar, döviz pozisyonları ve kısa pozisyonlar gibi araçlar kullanılarak riski ve potansiyel getirisi artırılmış bir yapı kurulabilir. Bu tür kaldıraçlı işlemler, hedeflenen strateji beklendiği gibi gerçekleşmediğinde fonun zarar etmesine neden olabilir. Kaldıraç, potansiyel getiriyi artırmakla birlikte zarar olasılığını da aynı oranda büyütür; dolayısıyla arbitraj fonlarında kaldıraç kullanımı dikkatli risk yönetimi gerektirir.

TEFAS’ta işlem gören ve görmeyen toplam 38 arbitraj fonu bulunuyor.

Yılbaşından itibaren net getiri bazında en iyi performansı gösteren ilk 3 arbitraj fonu ise şöyle:

HDA – Hedef Portföy Dördüncü İstatistiksel Arbitraj Hisse Senedi Serbest (TL) Fon (Hisse Senedi Yoğun Fon) 28,6%

INV – İnveo Portföy İstatistiksel Arbitraj Kar Payı Ödeyen Serbest (TL) Özel Fon 26,0%

NSH – Nurol Portföy İstatistiksel Arbitraj Hisse Senedi Serbest Fon (Hisse Senedi Yoğun Fon) 25,6%